

actualisatie
kerndoelen

Actualisatie kerndoelen

Nederlands, rekenen en wiskunde...
maar hoe zit het met de rest?

/ SLO / Moniek Warmer, Mirjam Brand

/ 10-10-2023

Agenda

Actualisatie van het curriculum

- Wat houdt de actualisatie in
- Waarom is actualisatie nodig?
- Stand van zaken actualisatie

Actualisatie in samenhang

- Samenhang negen leergebieden
- In gesprek

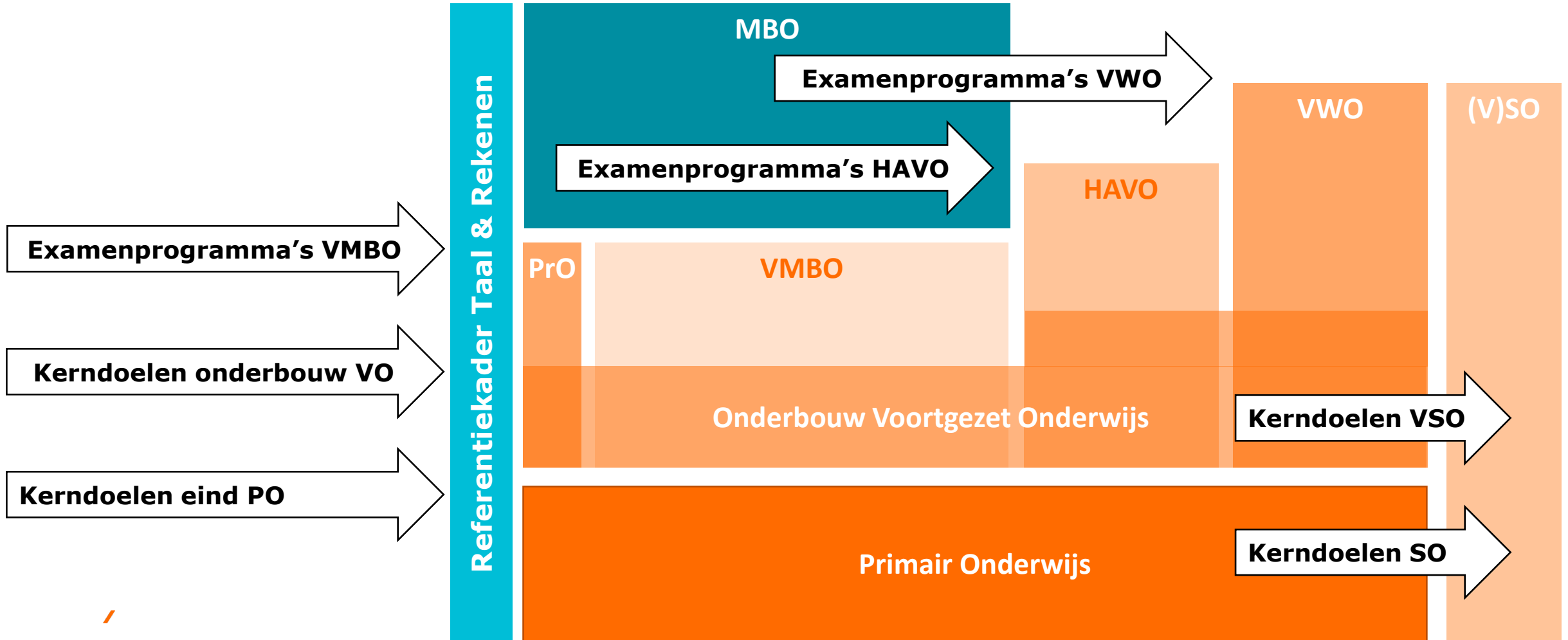
Curriculum en kwaliteit van onderwijs

- Succesvol onderwijs vindt plaats op school
- Door leraren en schoolleiders met kennis en kunde van het curriculum, van de didactiek en toetsing.
- Leermiddelen, toetsen en didactiek zijn instrumenten in handen van leraren die de kennis hebben van de toepassing in de praktijk.

Het vraagt om

- Heldere opdracht over de inhoud van het curriculum
- Constructieve afstemming van doelen, activiteiten en toetsing
- Investeren in de professional

Het formele curriculum in Nederland

Kerdoelen voor po, vo en (v)so

Formele opdracht aan de school vanuit de overheid; verankerd in wet- en regelgeving

Wat zijn kerndoelen op dit moment?

- / Aanbodsdoelen vastgesteld per leergebied niveau einde po en onderbouw vo
- / 58 po en 58 vo geordend in zeven domeinen
- / Doelzinnen globaal geformuleerd
- / Verbijzondering van reguliere kerndoelen voor SO (2 sets so, 3 sets vso)

Toekomstig:

- / Doelen beschrijven aanbod, ervaring, beheersing
- / Per leergebied in samenhang ontwikkeld einde po en onderbouw vo incl. so
- / Ruim 100 po en 100 vo geordend in negen domeinen
- / Doelzinnen plus uitwerkingen concreet geformuleerd
- / Alleen separate doelen voor zml en mb

Kerdoelen voor po, vo en (v)so

Wat is het niet?

- / Kerndoelen zijn geen vorm van pedagogiek, didactiek of voorgeschreven onderwijstijd
- / Kerndoelen beschrijven geen leerstof per schooljaar
- / Kerndoelen kennen geen differentiatie naar niveau (bijv. vmbo)

Curriculum als spoor

De huidige kerndoelen

- Achterstallig onderhoud kerndoelen (2006)
- Formulering is te globaal waardoor er (te) weinig sturing vanuit gaat
- Doorlopende leerlijnen zijn niet op orde.
- Referentiekaders taal & rekenen en kerndoelen sluiten onvoldoende aan

Waarom actualiseren?

Van opdracht naar uitvoering

- Ontwerpkader OCW
- Concept werkopdracht aan SLO
- Advies Curriculumcommissie
- Kamerdebat
- Werkopdracht 1 (2022) aan SLO
- Tussenevaluatie en Kamerdebat
- Werkopdracht 2 (2023) aan SLO

- Werkinstructies
- Handboek
- Werving en selectie
- Startnotities

Uitvoering		
Monitoring	STAP 1	Karakteristiek
	STAP 2	Raamwerk
	STAP 3	Uitwerking selectie conceptkerndoelen
	STAP 4	Uitwerking gehele set conceptkerndoelen
Opleveren: Conceptkerndoelen Inclusief toelichtingsdocument		

Samenhang leergebieden

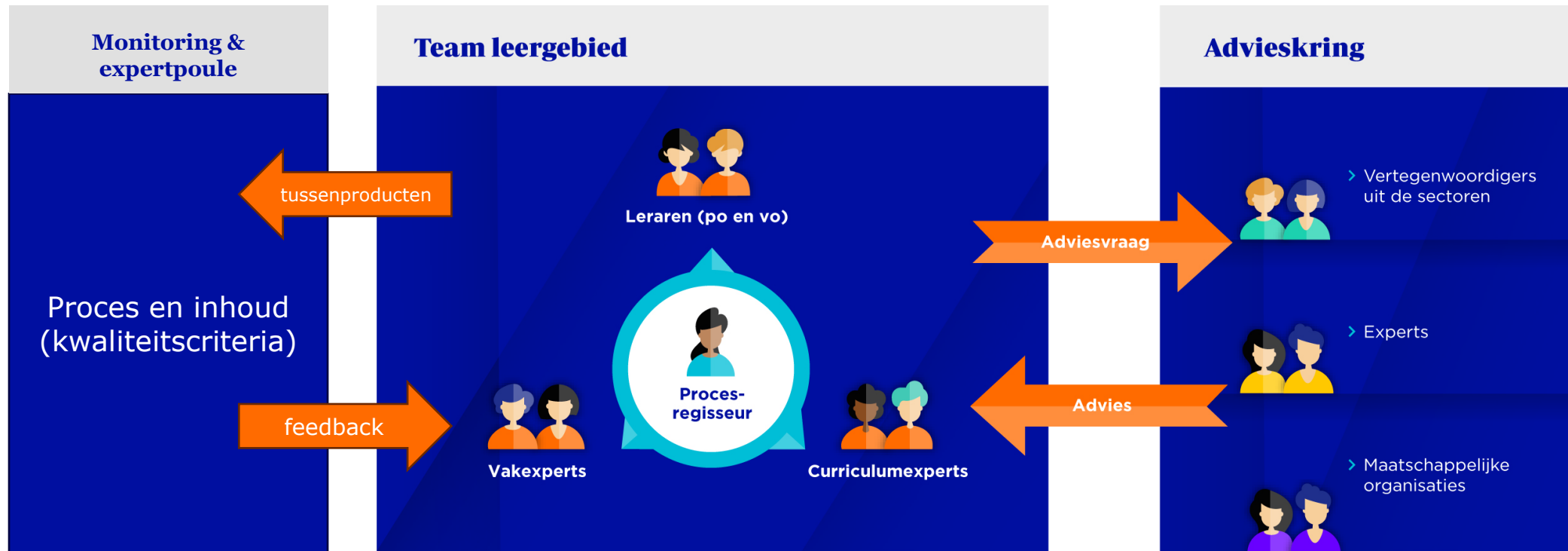
Werkopdracht

In 12 -14 maanden komen tot kerndoelen

Kwaliteitscriteria

- ✓ Ontwerpruimte ontwerp voor 70% van de onderwijstijd
- ✓ Doeldomeinen herkenbare weerspiegeling in de totale set
- ✓ Kansengelijkheid taal en rekenen in leergebieden, diversiteit, LOB, etc.
- ✓ Doorlopende leerlijn drempelloze doorstroom, aansluiting en overgangen
- ✓ Samenhang horizontaal/verticaal en voorkomen van overladenheid
- ✓ Doelformuleringen aanbod, ervaring en beheersing

Samenwerking

Naar actuele **kerndoelen** in twee fasen

1

2

Actualiseren

12 MAANDEN

Wat

- › Conceptkerndoelen voor eind primair onderwijs, einde onderbouw voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs
- › Advies functie en bruikbaarheid Referentiekader Taal en Rekenen voor primair en voortgezet onderwijs

Hoe

- › Teams met leraren, vakexperts en curriculumexperts per leergebied, aangestuurd door een procesregisseur
- › Start met Nederlands, rekenen en wiskunde, digitale geletterdheid en burgerschap
- › De teams werken aan de volgende tussenproducten:
  - › Karakteristiek
  - › Raamwerk
  - › Conceptkerndoelen
  - › Advies functie en bruikbaarheid Referentiekader Taal en Rekenen
  - › Toelichtingsdocument

Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW
- › **Opdrachtnemer:** SLO. Er wordt samengewerkt met leraren, vakexperts, curriculumexperts, wetenschappers, vakverenigingen, lerarenorganisaties en betrokken (onderwijs)organisaties
- › Advieskring met experts en onderwijsvertegenwoordigers per team

Beproeven kwaliteit kerndoelen

12 TOT 18 MAANDEN

Wat

- › Conceptkerndoelen beproeven op bruikbaarheid in de praktijk op scholen voor primair onderwijs, onderbouw voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs
- › Aan het einde van de fase van beproeven definitieve vaststelling van de kerndoelen door de minister van OCW en de Tweede Kamer

Hoe

- › Systematische verzameling van gegevens en ervaringen
- › Verwerken van opbrengsten van het beproeven in de conceptkerndoelen

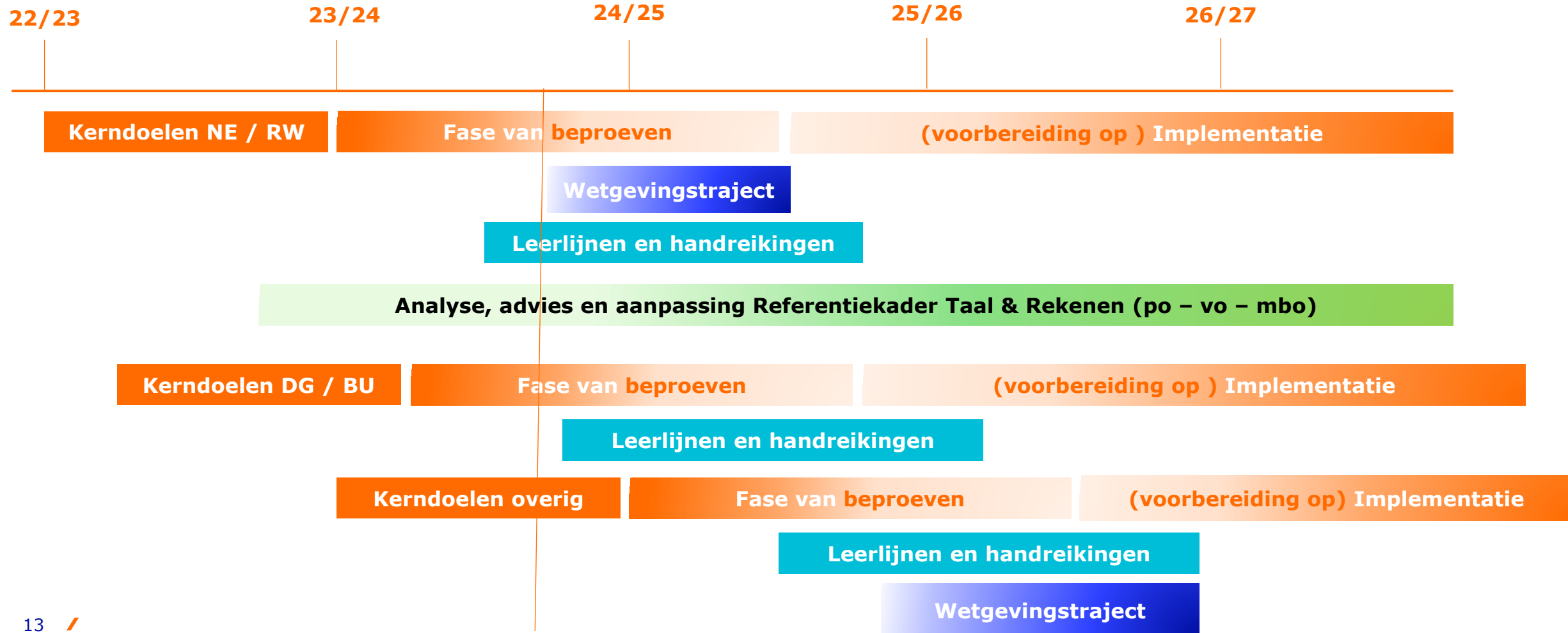
Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW
- › **Opdrachtnemer:** SLO
- › Betrokkenheid van het onderwijsveld, zoals educatieve uitgevers en toetsontwikkelaars

slo /

actualisatie
kerndoelen

Tijdslijn kerndoelen

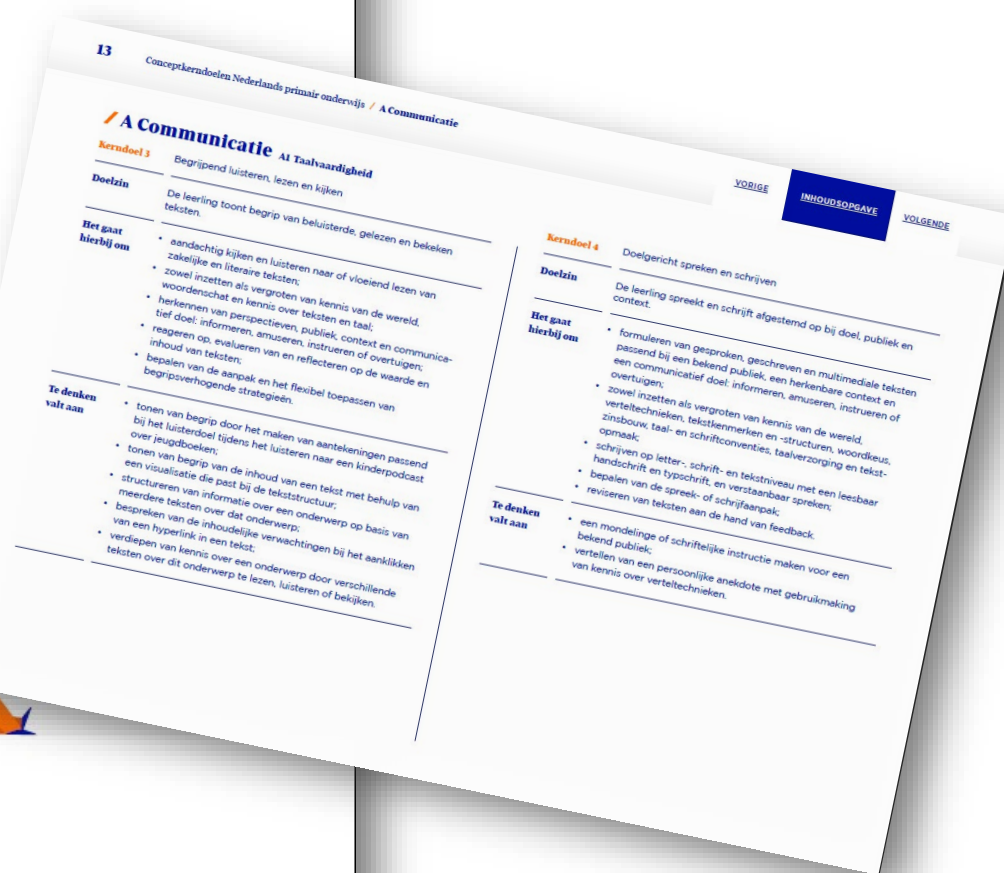
Actualisatie in samenhang

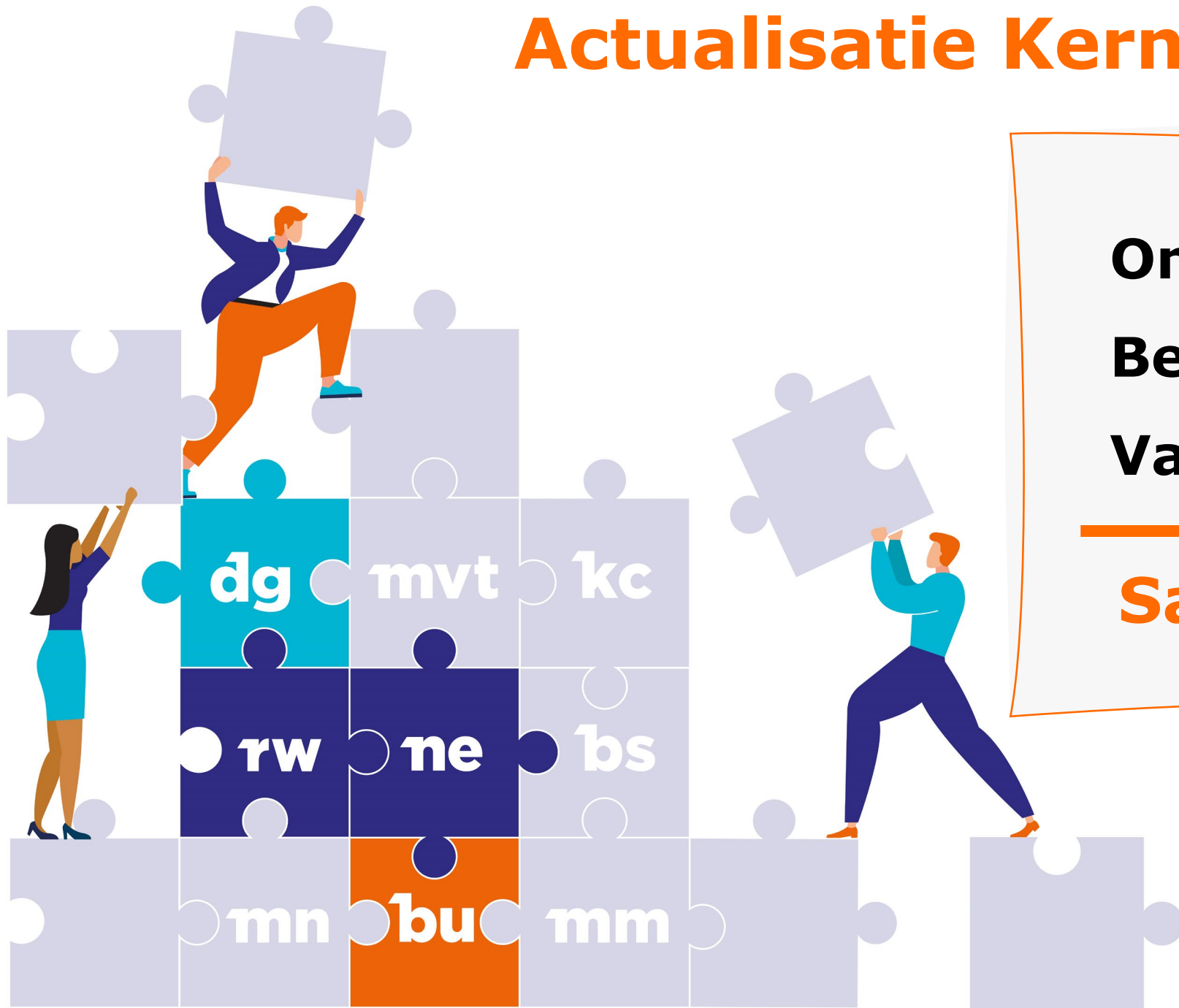
Het kerndoelenboekje

Conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde

UITGAVE SEPTEMBER 2023

Actualisatie Kerndoelen

Ontwikkelen

Beproeven

Vaststellen

+

Samenhang

Enige aandachtspunten leergebieden

Moderne vreemde talen

Doorlopende leerlijnen
Beheersingsniveau's

Meertaligheid en

Integratie vaardig

Internationalisering, mobiliteit, digitale
communicatie

Bewegen en sport

Brede bewegontwikkeling

Technologie

tie

Maatschappelijke waarde en
beweegidentiteit

Een selectie van aandachtspunten uit de startnotities van de verschillende leergebieden. De startnotitie per leergebied is terug te vinden via: www.actualisatiekerndoelen.nl

Enige aandachtspunten leergebieden

Mens en maatschappij

Inhoud leergebied (ook politiek, moties)

Vakspecifieke vaardigheden

Diversiteit

Maatschappelijke ontwikkelingen:
o.a. verdelingsvraagstukken,
(de)globalisering, representatie,
technologie

Mens en natuur

Samenhang binnen leergebied
Doorlopende leerlijn

Samenhang tussen leergebieden

Een selectie van aandachtspunten uit de startnotities van de verschillende leergebieden. De startnotitie per leergebied is terug te vinden via: www.actualisatiekerndoelen.nl

Maat, duurzaamheid en
Sustainable Development Goals

Kunst en cultuur

Samenhang leergebied
Aansluiting po vo ob-bb

Vakspecifieke vaardigheden en
(digitale) technieken

Diversiteit en inclusie

Maatschappelijke ontwikkelingen:
creativiteitsontwikkeling,
visuele geletterdheid, digitale
technologie

Het gebeurt in de klas ...

In gesprek

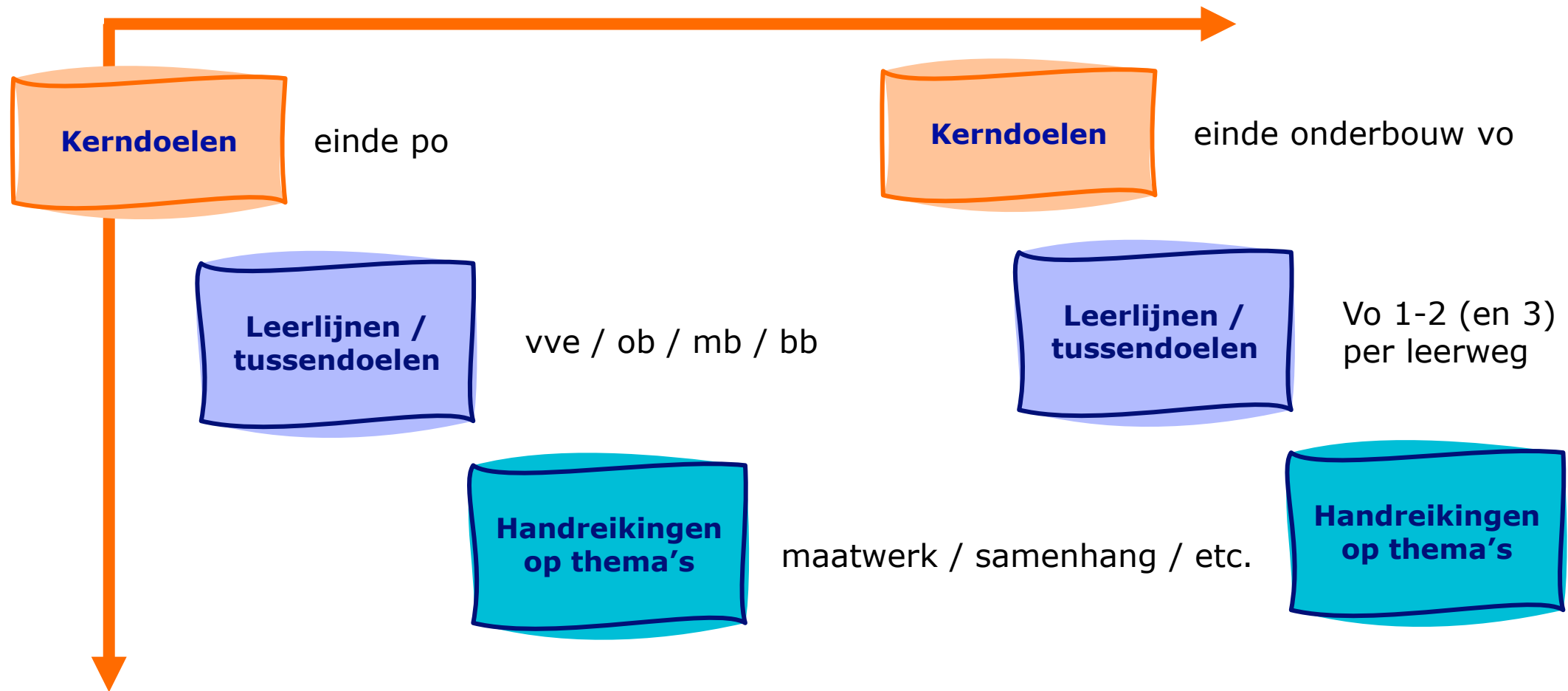
- / Hoe werk je nu in samenhang/aan vakkenintegratie?
- / Wat heb je nodig om in samenhang/geïntegreerd te kunnen werken?
- / Hoe verhoudt zich dat tot de nieuwe kerndoelen?

De vervolgstappen

- Ontwikkeling van kerndoelen
- Beproeven in de onderwijspraktijk
- Voorwaarden voor implementatie
- Wetgevingstraject, vaststellen, inwerkingtreding
- Implementatie, leerlijnen en leermiddelen

En verder...

Wat volgt na kerndoelen

Blijf op de hoogte

Volg het proces op: www.actualisatiekerndoelen.nl

actualisatie kerndoelen

leergebieden ▾ proces veelgestelde vragen contact inloggen

Welkom bij de actualisatie van de kerndoelen

SLO actualiseert samen met het onderwijsveld de kerndoelen. Via deze website vindt u meer informatie over de verschillende leergebieden die worden geactualiseerd.

In 2022 zijn we gestart met de actualisatie van de kerndoelen Nederlands, rekenen en wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. In 2023 komen daar de leergebieden mens en maatschappij, mens en natuur, kunst en cultuur, bewegen en sport en moderne vreemde talen bij.

Wilt u verder lezen over een specifiek leergebied? Kijk dan op:

- bewegen en sport
- burgerschap
- digitale geletterdheid
- kunst en cultuur
- mens en maatschappij
- mens en natuur
- moderne vreemde talen
- Nederlands
- rekenen en wiskunde

actualisatie kerndoelen

Animatie actualisatie kerndoelen

Meld je aan voor updates

Stationsplein 1
Postbus 502
3800 AM
Amersfoort

+31 033 484 08 40
actualisatieonderwijsdoelen@slo.nl
www.actualisatiekerndoelen.nl

SLO is het landelijk expertisecentrum voor het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. Samen met het onderwijsveld actualiseert SLO de kerndoelen en examenprogramma's. Wil je weten wat SLO nog meer doet? Bezoek onze website www.slo.nl.